

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

อัลลอฮ์¹ ผู้ทรงสร้างทุกสรรพสิ่งในจักรวาลอันกว้างใหญ่ไพศาล ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต ทุกสรรพสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างขึ้นมาล้วนเป็นไปตามพระประสงค์ของพระองค์ และทุกสรรพสิ่งดังกล่าวได้ดำเนินไปด้วยมิตินาฬิกาที่บริบูรณ์ ไม่มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดจะมาเสมอเหมือนหรือเทียบเท่าพระองค์ ผู้ทรงลิขิตทุกสรรพสิ่งให้ดำเนินไปตามกฎสภาวะการณ์ของพระองค์ และกำกับดูแลสรรพสิ่งที่พระองค์สร้างขึ้นมาให้เป็นไปตามพระประสงค์ของพระองค์ ไม่มีสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ไม่มีผู้สร้างสรรค์นอกจากพระองค์แม้บางคนจะตั้งสมมติฐานต่าง ๆ รวมทั้งทฤษฎีหลายทฤษฎี เพื่อหาเหตุผลในการปฏิเสธพระองค์ เช่นทฤษฎีการกำเนิดจักรวาล ทฤษฎีการวิวัฒนาการของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตในโลก ตามจินตนาการของแต่ละคนตามแบบอย่างของผู้ปฏิเสธหรือที่เรียกกันว่ากลุ่มอเทวนิยมทฤษฎีที่กล่าวถึงมีผู้เลื่อมใสหลงเชื่อตามทฤษฎีของนักคิดดังกล่าว แต่ก็มีหลายทฤษฎีที่ถูกค้นพบในภายหลังว่าเป็นทฤษฎีที่ล้มเหลวหาความเชื่อถือไม่ได้ในขณะเดียวกันนักวิทยาศาสตร์กลับค้นพบวิทยาการใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับคัมภีร์อัลกุรอาน² ที่ประทานให้กับเราะสุล³ เพื่อเผยแผ่สั่งธรรมต่อมนุษยชาติและเพื่อให้เป็นธรรมนูญในการดำเนินชีวิตตั้งแต่กำเนิด และสิ้นสุดลงเมื่อถึงวันโลกหน้า และในเป็นคัมภีร์เล่มสุดท้ายที่ถูกประทานลงมาให้กับมวลมนุษยชาติ พระองค์อัลลอฮ์ ได้ส่งเราะสุลมายังประชาชาติแต่ละยุคแต่ละสมัยเพื่อเป็นผู้ชี้นำไปสู่ความดีทั้งหลาย และเพื่อนำหลักศรัทธาและหลักปฏิบัติของแต่ละยุคไปปฏิบัติ เรียกชื่อศาสนากันไปแต่ละยุค เช่น ศาสนายูดาย ศาสนาคริสต์ เป็นต้น ดังที่อัลลอฮ์ ตรัสไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานว่า

¹อัลลอฮ์ คือวิสามานยนามของพระผู้เป็นเจ้า ผู้ทรงสร้างโลกนี้และสรรพสิ่งทั้งปวงบนโลกนี้ ผู้ทรงเอกะ ทรงมีความสามารถยิ่ง

²อัลกุรอาน คือพระมหาคัมภีร์ที่พระองค์อัลลอฮ์ประทานแก่ท่านเราะสุลมุหัมมัด มีการสืบทอดมายังเราอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีการคลุมเครือ

³เราะสุล หมายถึง ศาสนทูต ผู้ที่พระองค์อัลลอฮ์ ทรงโปรดคัดเลือกให้มีหน้าที่เผยแผ่ศาสนาให้แก่ประชาชาติทั้งปวงได้รู้ทั่วถึงกัน และได้ทรงประทานคัมภีร์ไว้ เราะสุลทุกท่านเป็นนบี แต่่นบีทุกนบีมิใช่เราะสุล และเราะสุลคนแรก คือ ท่านนบีนบีนอาดัม และคนสุดท้าย คือ ศาสนทูตมุหัมมัด

﴿ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ لِسَانٍ مُنْكَم شِرْعَةٌ وَمِنْهَا جَا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴾

(المائدة : الآية 48)

ความว่า “และเราได้ประทานคัมภีร์ลงมาแก่เจ้าด้วยความจริงในฐานะเป็นที่ยืนยันคัมภีร์ที่อยู่เบื้องหน้ามันและเป็นที่ควบคุมคัมภีร์ (เบื้องหน้า) นั้น ดังนั้นเจ้าจงตัดสินระหว่างพวกเขาด้วยสิ่งที่อัลลอฮ์ทรงประทานลงมาเถิดและจงอย่าปฏิบัติตามความใคร่ใฝ่ต่ำของพวกเขา โดยเขวออกจากความจริงที่ได้มายังเจ้า สำหรับแต่ละประชาชาติในหมู่พวกเจ้านั้น เราได้ให้บทบัญญัติและแนวทางไว้ และหากอัลลอฮ์ทรงประสงค์แล้วแน่นอนก็ทรงให้พวกเจ้าเป็นประชาชาติเดียวกันแล้ว แต่ทว่าเพื่อที่จะทรงทดสอบพวกเจ้าในสิ่งที่พระองค์ได้ประทานแก่พวกเจ้า ดังนั้นพวกเจ้าจงแข่งกันในความดีทั้งหลายเถิดยังอัลลอฮ์ นั่นคือการกลับไปของพวกเจ้าทั้งหมด แล้วพระองค์จะทรงแจ้งให้พวกเจ้าทราบในสิ่งที่พวกเจ้ากำลังขัดแย้งกันในเรื่องนั้น”

(อัลมาอิดะฮฺ : อายะฮฺ 48)

อิบน์ กะษีร์ (Ibn Kathir, 2000 : 5/245)⁴ ได้อธิบายอายะฮฺ⁵ คำว่า “مُهَيِّمًا” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคำอธิบายในโองการนี้หมายถึงการตัดสินด้วยความยุติธรรม และการเป็นพยานในคดีที่มีการพิพาทกันด้วยความเที่ยงธรรม มนุษย์จึงต้องยึดหลักความถูกต้องด้วยความเป็นธรรมและเที่ยงธรรม ต้องเชิดชูความถูกต้อง ไม่ให้อารมณ์ของตนอยู่เหนือความถูกต้อง และต้องปฏิเสธความอยุติธรรมทั้งหลาย

คัมภีร์ต่าง ๆ เป็นพระดำรัสของพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ที่ประทานมาให้แต่ละประชาชาติ เช่นคัมภีร์เตาร็อฮฺ สำหรับประชาชาติของท่านนบีมุซา ﷺ จนถึงคัมภีร์อินญิลในยุคของนบีมอซีสา ﷺ และคัมภีร์อัลกุรอานสำหรับประชาชาติของท่านศาสนทูตมุฮัมมัด ﷺ จนถึงวันสิ้น

⁴อิมามอิบน์ กะษีร์ (ศ.701-774) มีชื่อเต็มว่า อบุลฟิศาจอิมาดุดดีน อิสมาอิล บินอุมร์ บิน กะษีร์อัล กุรอัยซี อัล บุสรอวัยเดมท่านเป็นชาวบุศรอ (บัสรอฮฺ) แต่ได้เติบโต ศึกษาเล่าเรียนและพำนักอาศัยอยู่ที่เมืองดะมัซกัซ (ซีเรีย) เป็นนักปราชญ์ที่ยิ่งใหญ่คนหนึ่งของอิสลาม

⁵อายะฮฺ หมายถึง คำตรัสของพระองค์อัลลอฮ์ที่ได้บันทึกในคัมภีร์อัลกุรอานคำหนึ่ง ประโยคหนึ่ง หรือหลายประโยค เรียกเป็นหนึ่งอายะฮฺ ซึ่งในกุรอานมีทั้งหมด 6,236 อายะฮฺ (ญาลาลุดดีน มิงสมร, 2553, เอกสารประกอบการเรียน รายวิชาอุลุมอัลกุรอาน วิทยาลัยอิสลามศึกษา)

โลก เป็นคัมภีร์ที่สมบูรณ์แบบที่ถูกต้องประทานลงมา และครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน ซึ่งเป็นความเมตตาต่อมนุษยชาติ เนื่องจากคัมภีร์อัลกุรอานมิใช่คัมภีร์ที่ประทานมาให้แก่ชนกลุ่มใด หากแต่เป็นคัมภีร์ที่ถูกประทานมาเพื่อมวลมนุษยชาติ ศาสนาอิสลามยึดคัมภีร์อัลกุรอานเป็นหลักธรรมคำสอน เพราะฉะนั้นศาสนาอิสลามจึงมิใช่ศาสนาของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะดังที่อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ในอัลกุรอานว่า

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾

(آل عمران : الآية 19)

ความว่า “แท้จริงศาสนา ณ อัลลอฮ์นั้นคือ อัลอิสลามและบรรดาผู้ที่ได้รับคัมภีร์มิได้ขัดแย้งกันนอกจากหลังจากที่ได้รับความรู้มายังพวกเขาเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากความอิฉาธิยาระหว่างพวกเขาเอง และผู้ใดปฏิเสธศรัทธาต่อบรรดาโองการของอัลลอฮ์แล้วไซ้ร้ แน่نونอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงรวดเร็วในการชำระ”

(อาละอิมรอน : อายะฮฺ 19)

อิบนุ กะษีร (Ibn Kathir, 2000 : 3/36) ได้อธิบายไว้ในบางส่วนของอายะฮ์นี้ มีใจความว่ามีบางคนกระทำการโดยไม่ยึดหลักความถูกต้อง มีความอิฉาธิยยา ความเกลียดชัง ความเป็นปฏิปักษ์ต่อกันความเกลียดชังเป็นหนทางสู่การทำลายกัน

ศาสนาอิสลามเน้นย้ำให้ประชาชาติทุกคนเสริมสร้างสังคมที่ยุติธรรม ในประวัติศาสตร์อิสลามก่อนที่เราะสุลุลลอฮ์ ﷺ จะถูกส่งมาเผยแผ่สัจธรรมต่อมวลมนุษยเราจะเห็นได้ว่าเป็นยุคมืด ผู้คนขาดคุณธรรมและจริยธรรม จิตใจต่ำช้า โหดร้าย กดขี่ ชมเหรังแกผู้อื่น ผู้มีอำนาจคือผู้ที่มีความชอบธรรม (Might is Right) แต่หลังจากอิสลามได้ปรากฏขึ้นบนโลก ศาสนาอิสลามได้แผ่กระจายไปทั่วทุกมุมโลกมนุษยชาติและเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ หันมารับอิสลามเป็นศาสนาแห่งชีวิต ฉากแห่งความโหดร้ายที่เคยมีอยู่ได้มลายไปสิ้นความสันติสุขและความมีอารยธรรมได้เข้ามาแทนที่ความยุติธรรมและเที่ยงธรรมได้เกิดขึ้นในสังคมยุคนั้นอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نُ قَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾

(المائدة : الآية 8)

ความว่า “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยดีเพื่ออัลลอฮ์ เป็นพยานด้วยความเที่ยงธรรมและจงอย่าให้การเกลียดชังพวกหนึ่งพวกใด ทำให้พวกเจ้าไม่ยุติธรรม จงยุติธรรมเถิด มันเป็นสิ่งที่ใกล้กับ

ความยำเกรงยิ่งกว่า และพึงยำเกรงอัลลอฮฺเถิด แท้จริงอัลลอฮฺนั้น
เป็นผู้รอบรู้อย่างละเอียดในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำการกัน”

(อัลมาอิดะฮฺ : อายะฮฺ 8)

อิบนุ กะษีร (Ibn Kathir, 2000 : 5/17) ได้อธิบายบางส่วนของอายะฮฺนี้ว่า “อายะฮฺ
นี้กำชับว่าอย่าได้นำเอาความเกลียดชังผู้หนึ่งผู้ใดจนเป็นสาเหตุให้เสียความเป็นธรรม จงให้ความเป็น
ธรรมกับทุก ๆ คน ไม่ว่าเขาผู้นั้นจะเป็นเพื่อนหรือศัตรู”

จากโองการดังกล่าวทำให้ได้แง่คิดว่า เมื่อมีกรณีพิพาททางคดี ผู้ศรัทธาต้องตัดสินคดี
ด้วยความยุติธรรม และเที่ยงธรรม ในการที่จะทำให้เกิดความยุติธรรมนั้นต้องอาศัยกฎหมายที่ดี มีการ
บังคับใช้เพื่อควบคุมมิให้มีการละเมิดสิทธิซึ่งกันและกัน กฎหมายที่ดีจึงต้องบัญญัติให้เหมาะสมกับ
สภาพสังคมและทันต่อยุคสมัย และสามารถคุ้มครองสิทธิของประชาชนได้ เมื่อมีคดีเกิดขึ้น นัก
กฎหมายจึงต้องอาศัยการรับฟังพยานหลักฐาน (Admissible Evidence) เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงว่า
ความจริงเป็นอย่างไร เครื่องมือในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในศาลและสามารถอธิบายให้เห็นเชิงประจักษ์
และเป็นที่ยอมรับตามหลักวิทยาศาสตร์และวิทยาการสมัยใหม่ คือ การนำความรู้แขนงวิชาต่าง ๆ มา
เป็นตัวช่วยในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในศาลนั้นคือ การนำความรู้ด้าน “นิติวิทยาศาสตร์” (Forensic
Science) ซึ่งศาสตร์แขนงนี้ได้ถูกนำมาใช้ในการพิสูจน์ความจริงแล้วทั่วโลก เช่น การพิสูจน์
ความสัมพันธ์ทางสายเลือดด้วยสารพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอ (DNA) พิมพ์ลายนิ้วมือ การพิสูจน์ทางเคมี
เกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น วิทยาการนี้เป็นการนำวิทยาศาสตร์มาใช้ในศาลหรือกระบวนการยุติธรรม
นั่นเอง จะเห็นได้ว่าระบบศาลของประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบันได้นำเอาวิทยาการด้านนิติวิทยาศาสตร์มา
ใช้ในการพิสูจน์ความจริงแล้วทั้งสิ้น ซึ่งระบบกฎหมายได้บัญญัติความหมายและวิธีการสืบพยานที่
เกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์ไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยไว้ ในมาตรา 243 และ
244 เป็นต้น

ศาสนาอิสลามนั้นให้ความสำคัญกับกระบวนการยุติธรรมมาก และท่านเราะฮ์ลุส ได้
ได้วางระบบกฎหมายและระบบศาลไว้ให้ประชาชาติของพระองค์ได้ปฏิบัติตามและระบบศาลของ
อิสลามได้ถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในการพิจารณาคดี การรับฟัง
พยานหลักฐาน ไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล การสาบานตน คำรับสารภาพ พยานแวดล้อมกรณี และการ
ใช้วิทยาการที่เรียกว่า “กียาฟะฮฺ” (المخبر) ซึ่งถือว่าเป็นยุคเริ่มแรกของการใช้วิทยาการด้านนิติ
วิทยาศาสตร์มาเกี่ยวข้อง โดยการใช้เค้าโครงหน้าบุคคลและกะโหลกเพื่อคาดเดาสายโลหิต (เจ๊ะเหลาะ
แซกพงค์, ม.ป.ป.) เป็นต้นแบบของวิทยาการในปัจจุบันตรงกับแขนงวิชาหนึ่งเรียกว่า Forensic Art
เป็นแขนงวิชาที่สามารถนำมาใช้ในการพิสูจน์ความจริงในศาลได้ เมื่อวิทยาการด้านนิติศาสตร์ถูก
พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับมนุษย์มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทางด้านวิทยาศาสตร์
ทางด้านการแพทย์ รวมทั้งนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มนุษย์ได้คิดค้นและสร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองความ

ต้องการของมนุษย์เอง ทำให้มนุษย์มีความสะดวกสบายมากขึ้น โดยเห็นได้จากรายงานการวิจัย ทางด้านการแพทย์ ด้านวิทยาศาสตร์ ส่งผลให้นวัตกรรมใหม่ ๆ ถูกนำเสนอต่อสาธารณะอยู่เนือง ๆ สร้างประโยชน์ให้แก่มนุษย์และสังคมอย่างมากมาย ในทางกลับกันถ้าหากมนุษย์นำสิ่งที่ค้นพบมาใช้ ในทางที่ไม่ดี นวัตกรรมนั้น ๆ อาจจะเป็นภัยแก่มนุษยชาติเช่นเดียวกัน ดังที่อัลกุรอานบัญญัติไว้ว่า

﴿وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِنْهُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ﴾

(الجاثية : الآية 13)

ความว่า “และพระองค์ทรงทำให้สิ่งที่อยู่ในชั้นฟ้าทั้งหลาย และสิ่งที่อยู่ในแผ่นดินเป็นประโยชน์แก่พวกเจ้า ทั้งหมดนี้มาจากพระองค์ แท้จริงในการนั้น แน่นนอนย่อมเป็นสัญญาณสำหรับหมู่ชนผู้ใคร่ครวญ”

(อัล-ญาซียาต : อายะฮ์ 13)

อิบนุ กะซีร์ (Ibn Kathir, 2000 : 12/359) ได้อธิบายเพิ่มเติมในบางส่วนของ อายะฮ์นี้ว่า “เป็นพระประสงค์ของพระองค์อัลลอฮ์ในการประทานทุกสิ่งมาให้มนุษย์ไม่ว่าเป็นชั้นฟ้า ภูเขา แม่น้ำ และพื้นดิน”

จากโองการดังกล่าวบ่งชี้ได้ว่ามนุษย์สามารถนำความรู้ด้านศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับตัวเองได้ เมื่อสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าถูกต้อง และไม่ขัด หรือแย้งกับหลักการของอิสลาม

ศาสนาอิสลามไม่ได้ปฏิเสธเทคโนโลยี การค้นพบทางวิทยาศาสตร์หรือวิทยาการต่าง ๆ บางแขนงวิชาถูกบันทึกว่าโลกอิสลามได้เคยค้นพบมาก่อนแล้ว แต่ถูกชาวตะวันตกนำ วิทยาการดังกล่าวไปต่อยอดและนำเสนอต่อสายตาชาวโลก วิทยาการที่กล่าวถึงเช่นด้านดาราศาสตร์ คณิตศาสตร์ และด้านการแพทย์ เป็นต้น ระบบอิสลามได้ถูกจัดตั้งโดยท่านเราะฮ์มะฮ์มุด ลุลลอฮ์ ﷺ และเหล่าพระสหายของท่านทำให้อิสลามรุ่งเรืองอยู่นับร้อย ๆ ปี ในขณะที่ชาวตะวันตกในยุค นั้นบางพวกยังเป็นคนเถื่อนที่ไม่มีอารยธรรมด้วยซ้ำไป ระบบที่อิสลามนำมาใช้ในการรักษาความสงบ เรียกร้อยดังกล่าวต้องอาศัยหลักกฎหมายอิสลาม (Islamic Law) เป็นกฎหมายที่ถูกเรียกกันในหมู่ นักปราชญ์อิสลามว่าเป็น “ฟิกฮ์” บ้างก็เรียกว่า “ชะรีอะฮ์” บ้าง แต่เพื่อให้เป็นที่เข้าใจโดยนักกฎหมายทั่วไปจึงเรียกว่าเป็น “กฎหมายอิสลาม”

เมื่ออิสลามให้ความสำคัญกับการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคมแล้ว การแสวงหาข้อเท็จจริงด้วยนิติวิทยาศาสตร์จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะแขนงวิชาเกี่ยวกับ “กียาพะฮ์” ถ้าจะเปรียบเทียบในสมัยปัจจุบันก็คือ “นิติวิทยาศาสตร์” นั่นเองระบบกฎหมายทั่วไปรวมทั้งกฎหมายของประเทศไทยเองก็ได้นำเอานิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพิสูจน์ความจริงในกระบวนการยุติธรรมเหมือนนานาอารยประเทศ ระบบศาลอิสลาม

เองก็มีการพัฒนาและยอมรับหลักการของวิชาการดังกล่าวมาช้านานแล้วตั้งแต่ยุคสมัยของท่านเคาะลีฟะฮ์อุมัยรียิบนิ ค็อดฎ็อบ ﷺ แล้ว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเรื่อง “การรับฟังพยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายอิสลาม” หากการวิจัยครั้งนี้เสร็จสิ้นลงจะทำให้ผู้วิจัยและผู้พบเห็นรวมทั้งผู้สนใจทั่วไปใช้ค้นคว้าวิจัยสามารถเข้าใจหลักวิชานิติวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นการรวมศาสตร์สาขาต่าง ๆ เข้าด้วยกันมาใช้ในการพิสูจน์ความจริง และแสวงหาข้อเท็จจริง เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ต่อนิติวิทยาศาสตร์และการนำประโยชน์จากวิทยาศาสตร์แขนงต่าง ๆ มาใช้ในกระบวนการยุติธรรม สามารถเข้าใจประเด็นปลีกย่อยที่เกี่ยวข้องกับการเก็บวัตถุพยาน การชันสูตรพลิกศพ การนำเครื่องมือทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มาตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานในคดีอาญา การใช้ประโยชน์จากดีเอ็นเอ (DNA) เป็นต้น และเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าทางวิชาการด้านกฎหมายต่อไป

1.2 อัลกุรอาน อัลหะดีษ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2.1 หลักฐานที่ปรากฏในอัลกุรอาน

มีหลักฐานที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾
(البقرة : الآية 29)

ความว่า “พระองค์คือผู้ได้ทรงสร้างสิ่งทั้งมวลในโลกไว้สำหรับพวกเจ้า ภายหลังได้ทรงมุ่งสู่ฟากฟ้า และได้ทำให้มันสมบูรณ์ขึ้นเป็นเจ็ดชั้นฟ้า และพระองค์นั้นได้ทรงรอบรู้ในทุกสิ่งทุกอย่าง”

(อัลบะเกาะฮอรัส : อายะฮ์ 29)

อิบน์ กะษีร (Ibn Kathir, 2000 : 1/332) ได้อธิบายเพิ่มเติมในอายะฮ์นี้ว่า มนุษย์สามารถยืนยันและพิสูจน์ได้ว่าสิ่งที่พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ สร้างโลกนี้เป็นมหิทธานุภาพของพระองค์อย่างแท้จริง

นอกจากนี้อัลลอฮ์ ﷻ ยังได้ตรัสไว้ในกุรอานอีกว่า

﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ يَأْتُوا بِأَزْوَاجِهِنَّ بِغَيْرِ حُدُودٍ فَحَالِدُهُمْ مَّآئِينَ جُلْدَةٍ وَلَا تُقْبَلُ لَهُمْ شَهَادَةٌ أَبَدًا ۖ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾
(النور : الآية 4)

⁶หะดีษ หมายถึง ทุก ๆ สิ่งทีพาดพิงถึงท่านเราะฮ์ลุส แม้จะเป็นคำพูด การกระทำและการยอมรับของท่าน (Ahmad Muhammad Shak, 1408h : 21)

ความว่า “และบรรดาผู้กล่าวโทษบรรดาหญิงบริสุทธ์ แล้วพวกเขามีได้นำพยานสี่คนมาพวกเจ้าจงโอบยพวกเขาแปดสิบที และพวกเจ้าอย่ารับการเป็นพยานของพวกเขาเป็นอันขาดจนเหล่านั้พวกเขาเป็นผู้ฝ่าฝืน”

(อัลนุร : อายะฮฺ 4)

ท่านอิมามอัชชาฟีอี (al-Shafi'iy, 2006 : 10/1116) กล่าวไว้มีใจความว่า บทบัญญัตินี้เป็นบทบัญญัติสำหรับการกล่าวหาของชายอื่น (ที่ไม่ใช่สามีของผู้หญิงคนที่ถูกกล่าวหา) ไม่ว่าผู้กล่าวหาจะเป็นผู้เป็นไทที่ไม่ใช่มุสลิม ทาสที่เป็นมุสลิม หรือมิใช่มุสลิม เมื่อพวกเขา กล่าวหามุสลิมะฮฺที่เป็นอิสระ (แล้วไม่สามารถนำพยานมาได้) ให้โอบยพวกเขาด้วยอัตราโทษของพวกเขา กล่าวคือให้โอบยผู้เป็นไทที่ไม่ใช่มุสลิมด้วยอัตราโทษของผู้เป็นไทที่ไม่ใช่มุสลิม ทาสให้โอบยด้วยอัตราโทษของทาส อันเนื่องจากไม่สามารถอภัยโทษให้แก่ผู้กล่าวหาที่บรรลุนิสถานแล้วไม่ให้ได้รับโทษ ในอัตราโทษของเขาได้ท่านอิมามอัชชาฟีอียังกล่าวอีกว่า อัลลอฮฺ ﷻ ทรงตรัสว่า “และบรรดาผู้กล่าวโทษบรรดาหญิงบริสุทธ์ แล้วพวกเขามีได้นำพยานสี่คนมา พวกเจ้าจงโอบยพวกเขาแปดสิบ ครั้ง” อายะฮฺดังกล่าวเป็นบททั่วไปในการกล่าวหาผู้หญิงที่บริสุทธ์ ดังนั้นไม่ว่าผู้ที่กล่าวหาจะกล่าวหานางว่า “ฉันเห็นนางทำผิดประเวณี” แม้ว่าเขาจะไม่พูด “ฉันเห็นนางทำผิดประเวณี” ก็ตามเขาผู้นั้นถือได้ชื่อว่าเป็น “ผู้ที่กล่าวหา”

ท่านฏอบรีย์ (al-Tabry, 2000 : 11/10) กล่าวว่า อัลลอฮฺ ﷻ ทรงตรัสในอายะฮฺดังกล่าวในความหมายว่า “และบรรดาผู้ซึ่งกล่าวหาผู้หญิงบริสุทธ์มุสลิมที่เป็นไท ดังนั้นผู้ที่กล่าวหาพวกนางว่าทำการผิดประเวณี และพวกเขาไม่ได้นำพยานในการกล่าวหาพวกนางในเรื่องดังกล่าวมาจำนวนสี่คน ซึ่งต้องเป็นพยานที่มีความยุติธรรม โดยการกล่าวหาแก่พวกนางว่า “ฉันเห็นพวกนางทำการผิดประเวณี” ดังนั้นจงโอบยบรรดาผู้คนที่กล่าวหานางว่าทำการผิดประเวณีจำนวนแปดสิบครั้ง และจงอย่ารับการเป็นพยานของพวกเขาตลอดไป และพวกเขาเหล่านั้ถือเป็นผู้ที่ฝ่าฝืนคำสั่งของอัลลอฮฺ ﷻ และพวกเขาได้มีการออกห่างจากการกัศดีต่ออัลลอฮฺ ﷻ โดยถือว่าพวกเขาเป็นผู้ฟาสิก⁷ และอัลลอฮฺ ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานอีกสุเราะฮฺหนึ่งว่า

⁷ ฟาสิก หมายความว่า ก.บุคคลที่ฝ่าฝืนหลักการสำคัญหรือกระทำบาปใหญ่หรือหนักในอิสลาม และยังมีได้ทำการไถ่บาปที่ ถูกต้องตามกฎหมาย ข.บุคคลที่ฝ่าฝืนหลักการสำคัญหรือกระทำบาปเล็กหรือเบาในอิสลามโดยอาจิม และยังไม่ได้ทำการไถ่บาป ที่ถูกต้องตามกฎหมาย (มะรอนิง สาแลมิง และคณะ, 2557. คู่มือข้อบัญญัติอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก)

﴿فَإِذَا بَلَغْنَ أَجْلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَيْ عَدْلٍ
مِنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ۚ ذَٰلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَن كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۗ وَمَن
يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا﴾

(الطلاق : الآية 2)

ความว่า “ต่อเมื่อพวกนางได้อยู่จนครบกำหนดของพวกนางแล้ว ก็จง
ยับยั้งพวกนางให้อยู่โดยดี หรือให้พวกนางจากไปโดยดี และจงให้มีพยาน
สองคนเป็นผู้เที่ยงธรรมในหมู่พวกเจ้า และจงให้การเป็นพยานนั้นเป็นไป
เพื่ออัลลอฮ์ ดังกล่าวมานั้นผู้ที่ศรัทธาต่ออัลลอฮ์และวันอาคิเราะฮ์จะถูก
ตักเตือนให้ถือปฏิบัติและผู้ใดยำเกรงอัลลอฮ์ พระองค์ก็จะทรงหาทาง
ออกให้แก่เขา”

(อัตฎะฮาก : อายะฮ์ 2)

ท่านฎ็อบรีย (al-Tabry, 2000 : 11/154) กล่าวว่า “พยานสองคนเป็นผู้เที่ยงธรรม
ในหมู่พวกเจ้า” หมายถึง ผู้ที่มีความเฉลียวฉลาด มีสติปัญญา และมีไหวพริบจากบรรดามุสลิม
สอดคล้องกับลักษณะที่ได้กล่าวโดย ซะอิด บิน มุฮัยบะฮ์ ว่า “พยานสองคนเป็นผู้เที่ยงธรรมในหมู่พวก
เจ้า” คือผู้ที่มีสติปัญญา ซึ่งขัดแย้งกับทัศนะของอุลามาอ์ที่ทำการตะวินในการตะวินคำว่า “พยานสอง
คนเป็นผู้เที่ยงธรรมในหมู่พวกเจ้า” ส่วนหนึ่งจากอุลามาอ์ตะอวินกล่าวว่าคือ ผู้ที่ดำรงตรงอยู่ในศาสนา
ของพวกท่าน

1.2.2 หลักฐานที่ปรากฏอยู่ในหะดีษเศาะหี้ฮ์⁸

รายงานจากอบีซุละบะฮ์ อัลคอซนีย (Abi-Thu'alaba al-Khashani) ท่านเราะฮะลุล
ﷺ มีพระวจาณะว่า

((إِنَّ اللَّهَ فَرَضَ فَرَائِضَ فَلَا تُضَيِّعُوهَا، وَنَهَىٰ عَنِ أَشْيَاءَ فَلَا تَنْتَهِكُوهَا، وَحَدَّ حُدُودًا
فَلَا تَعْتَدُوهَا، وَغَفَلَ عَنِ أَشْيَاءَ مِنْ غَيْرِ نَسْيَانٍ فَلَا تَبْحَثُوا عَنْهَا))

(أخرجه الطبراني , 589:1994)

ความว่า “แท้จริงแล้วอัลลอฮ์นั้นได้กำหนดบทบัญญัติต่าง ๆ มาสู่
พวกเจ้า ดังนั้นพวกเจ้าจงอย่าทำให้เสียหาย รวมทั้งข้อห้ามต่าง ๆ พวก
เจ้าจงอย่าละเมิดขอบเขตมันและสิ่งใดที่เป็นสิ่งหะรอมพวกเจ้าจง

⁸หะดีษเศาะหี้ฮ์ คือ หะดีษที่มีสายรายงานที่ติดต่อกัน โดยการรายงานของผู้ที่มีความเที่ยงธรรม มีความจำดี จากผู้
ที่มีความเที่ยงธรรมจนถึงท่านเราะฮะลุล โดยไม่ขัดแย้งกับผู้ที่น่าเชื่อถือยิ่งกว่า และไม่มีคุณลักษณะที่ทำให้บกพร่อง
(Ahmad Muhammad Shakir, 1408 h : 21)

ช่วยกันห้ามปราม และพระองค์ได้นิ่งในบางเรื่องเพื่อเป็นความเมตตา
แก่พวกเจ้าไม่ใช่เพราะความหลงลืม พวกเจ้าก็จงอย่าพยายามไป
แสวงหามันซึ่งอาจจะเกิดความลำบากได้”

(บันทึกโดยอัญญาบารอนีย์, 1994 : 589)

อิบนุ ดากิก อัลอัยดี (Ibn Daqiq al-A'aid, 2003 : 120) กล่าวว่า คำว่า “ لا تنتهكوها ” หมายถึง “ตั้งนั้นพวกเจ้าจงอย่าเข้าไปมีส่วนร่วมกับสิ่งที่ถูกห้ามนั้น” สำหรับการห้าม
แสวงหาสิ่งที่พระองค์อัลลอฮ์ได้ละไว้ในวันสอดคล้องกับหะดีษของท่านนบี⁹ กล่าวว่า “พวกท่านจงปล่อย
ฉันในสิ่งที่เขา (อัลลอฮ์ ﷻ) ได้ละไว้สำหรับพวกเจ้า อันเนื่องจากบรรดาประชาชาติที่ก่อนจากพวก
ท่าน พวกเขาได้ประสบปัญหามากมาย และพวกเขาได้มีความขัดแย้งกับบรรดานบีของพวกเขา”
บางส่วนจากนักปราชญ์อิสลามได้กล่าวถึงชาวบনীอิสรออิลได้ถามต่อ (บรรดานบีของพวกเขาในเรื่อง
ต่างๆ) แล้วนบีของพวกเขา ก็ตอบ (คำถามที่พวกเขาได้ถามไป) และพวกเขาได้เลือกเอาเฉพาะสิ่งที่
พวกเขาต้องการจนกระทั่งสิ่งที่ดังกล่าวทำให้เกิดความหายนะแก่พวกเขา จนนำไปสู่การสังหารนบีของ
พวกเขา

สำหรับบรรดาเศาะหะบะฮ์¹⁰ เข้าใจจากหะดีษดังกล่าว พวกเขาจึงหยุดจากการ
ถาม เว้นแต่สิ่งจำเป็น และสิ่งที่พวกเขาสงสัย เพื่อให้เกิดความชัดเจน พวกเขาจึงจะถามท่านเราะสูล
ุลลอฮ์ ﷺ และพวกเขาก็ทราบ(คำตอบ)และนำไปปฏิบัติ

ท่านมุหัมมัดอาลี (Muhamad ali bin Muhammad, 2003 : 8/665) กล่าวว่า คำ
ว่า “وسكت عن أشياء” แปลว่า และสิ่งที่เขาได้ละสิ่งนั้นไว้” หมายถึง สิ่งที่ไม่มียกเว้นใด ๆ ในสิ่ง
นั้น ไม่ว่าจะจำเป็น หรืออนุญาตหรือต้องห้าม เนื่องจากเป็นผู้ประทานความโปรดปรานให้กับพวก
ท่าน มิใช่เป็นการหลงลืมแต่อย่างใด กล่าวคือ มิได้ทำ(การกำหนดบทบัญญัติ)โดยมิได้ตั้งใจ หลังจาก
ทราบถึงสิ่งนั้นแล้ว และคำว่า “ فلا تبحثوا عنها ” แปลว่า ตั้งนั้นพวกท่านจงอย่าแสวงหาจากสิ่งนั้น
หมายถึง พวกท่านจงอย่าถามว่าสิ่งนั้นอนุญาตหรือไม่ เพราะการถามจากสิ่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงละไว้
โดยการเว้นว่างจากการลงบทบัญญัติที่หนักลงมา

จากท่านอบี ดัรดาอ (Abi Dardaa) ได้หยิบยกหะดีษอีกหนึ่งบทว่า

(ما أحل الله في كتابه فهو حلال، وما حرم فهو حرام، وما سكت عنه فهو عفو، فاقبلوا من الله
عافيته، فإن الله لم يكن لينسى شيئاً ثم تلا هذه الآية {وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا})

(اخرجه الحاكم، 1990 : 3419 الدارقطني، 1994 : 2066 و البزار، 2009 : 4087)

⁹ นบี คือ ผู้ที่พระองค์อัลลอฮ์ประทานบัญญัติของพระองค์ให้ปฏิบัติ แต่มิได้ทรงบังคับให้เผยแพร่แก่ผู้อื่น

¹⁰ เศาะหะบะฮ์ คือ ผู้ที่ได้พบปะกับท่านนบี ﷺ ในขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ เขาเป็นมุสลิม และเสียชีวิตลงในศาสนา
อิสลาม

ความว่า “สิ่งใดที่อนุญาติจากพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ในคัมภีร์อัลกุรอานสิ่งนั้นคือสิ่งอนุมัติ และสิ่งใดที่เป็นสิ่งหะรอมสิ่งนั้นคือสิ่งหะรอม และสิ่งใดที่ถูกนิ่งเฉยสิ่งนั้นคือสิ่งที่ได้รับอภัยจากพระองค์ ดังนั้นพวกเจ้าจงยอมรับการอภัยโทษจากพระองค์ แท้จริงแล้วพระองค์ไม่ได้เป็นผู้ที่หลงลืม หลังจากนั้นท่านนบีนบีก็อ่านอายะฮ์ (และพระเจ้าของเจ้ามิใช่ผู้ที่หลงลืม)”¹¹

(บันทึกโดย al-Hakim, 1990 : 3419 al-Dar Qutniy, 1994 : 2066 และ al-Bazar, 2009 : 4087)

หะดีษเกี่ยวกับพันธกรรมที่รายงานโดยท่านอบูฮุรَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ กล่าวว่า (جاء رجل إلى النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ من بني فزارة، فقال: إن امرأتي جاءت بولد أسود، فقال: «هل لك من إبلٍ؟»، قال: نعم، قال: «ما ألوانها؟»، قال: حُمْرٌ، قال: «فهل فيها من أوزقٍ؟»، قال: إن فيها لوزقًا، قال: «فأنتي تُراهِ؟»، قال: «عسى أن يكون نزعُه عزقٌ»، قال: «وهذا عسى أن يكون نزعُه عزقٌ»))

أخرجه مسلم : 1500 , ابو داود : 2260

ความว่า “มีชายคนหนึ่งจากตระกูลพะซาเราะฮ์ไปหาท่านนบีนบี ﷺ และกล่าวว่า “ภริยาของฉันคลอดบุตรออกมาผิวดำ” ซึ่งในขณะนั้นเขาได้แสดงทางอ้อมที่ปฏิเสธบุตร ท่านนบีนบี ﷺ ได้กล่าวแก่เขาว่า เจ้ามีฝูงอูฐหรือไม่ เขาตอบว่ามี ท่านนบีนบี ﷺ กล่าวว่ามีสีเป็นอย่างไร เขาตอบว่า สีแดง ท่านนบีนบี ﷺ ถามว่าในฝูงอูฐนั้นมีอูฐสีเทาไหม เขาตอบว่า มี ท่านนบีนบี ﷺ ถามว่า มันมาจากไหน เขาตอบว่า อาจจะต้องมาจากบรรพบุรุษ (กรรมพันธุ์) ท่านนบีนบี ﷺ กล่าวว่า “(กรรมพันธุ์) นี้ก็อาจตั้งมาจากบรรพบุรุษ”

(บันทึกโดย Muslim : 1500, Abu Dawud : 2260)

จากหะดีษนี้จะเห็นได้ว่าข้อสงสัยโดยไม่มีน้ำหนักเพียงพอไม่นับถือว่าเป็นสาเหตุที่เพียงพอในการถืออานเพื่อปฏิเสธลูกหรือกล่าวหาว่าภริยาไม่ซื่อ ซึ่งการกำหนดเช่นนี้จะสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายอิสลามในการรักษาสายตระกูลของเด็กที่เกิดมาจากทุกคน (อิสมาแอ อาลี, 2540. กฎหมายครอบครัวอิสลาม : 133)

1.2.3 เอกสารเกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์

หนังสือ “นิติเวชศาสตร์ การชันสูตรพลิกศพ” เขียนพรทิพย์ โรจนสุนันท์ (2547) ในเนื้อหาหนังสือได้เกริ่นนำถึงการนำวิชาการด้านการแพทย์มาใช้ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในศาล การ

¹¹อัลหะกิม กล่าวว่า สายรายงานหะดีษนี้เศาะหีฮ์

เก็บพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ การชันสูตรพลิกศพ การตายและการเปลี่ยนแปลงหลังการตาย บาดแผล การบาดเจ็บจากอาวุธปืน การตายจากสาเหตุต่าง ๆ วัตถุพยานในที่เกิดเหตุ การพิสูจน์บุคคล ความรู้เกี่ยวกับ ดีเอ็นเอ (DNA) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับนิติวิทยาศาสตร์ และการนำเทคนิคต่างๆ ซึ่งมีการนำมาใช้แล้วทั่วโลก เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

หนังสือ “รวมคำบรรยายเนติบัณฑิต” สมัยที่ 56 ปีการศึกษา 2546 บรรยายโดย จรัส ภักดีธนากุล ผู้พิพากษาศาลรัฐธรรมนูญ ได้เขียนถึงพยานหลักฐานในคดีอาญา และการรับฟังพยานหลักฐานที่น่าเสนอสู่ศาล และเงื่อนไขในการรับฟัง และปฏิเสธไม่รับฟังพยานหลักฐาน หลักการตัดพยาน พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ และพยานผู้เชี่ยวชาญ

คู่มือ “การศึกษาพยานหลักฐานคดีแพ่งและคดีอาญา” เขียนโดยธานี สิงหนาท ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดชัยบุรี (2551) ในเนื้อหาได้กล่าวถึงประเด็นข้อพิพาทและภาระการพิสูจน์ ในคดีอาญา พยานหลักฐาน พยานหลักฐานที่ต้องห้ามรับฟัง การรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญา วิธีการนำสืบพยานหลักฐานในคดีอาญา

หนังสือ “คำอธิบายพยานหลักฐานคดีอาญา” เขียนโดยสมพร พรหมพิตร อัยการพิเศษฝ่ายคดีอัยการสูงสุด (2537) ได้เขียนถึงวิธีการสืบพยานในคดีอาญา พยานหลักฐานในชั้นสอบสวน เหตุผลในการวินิจฉัยหลักฐาน การชั่งน้ำหนักพยาน คำรับสารภาพที่ศาลรับฟัง และไม่รับฟัง

หนังสือ “คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา” โดยเกียรติขจร วัจนะ สวัสดิ์ (2553) ในเนื้อหาได้กล่าวถึงการดำเนินคดีในขั้นตอนก่อนการพิจารณา หลักการใหม่ในการรับฟัง และการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ การสอบสวนต้องมีการเตือนผู้ต้องหา และผลของการไม่เตือนผู้ต้องหา

หนังสือ “การพิสูจน์หลักฐาน” เขียนโดยกองพิสูจน์หลักฐาน สำนักวิทยาการตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ม.ป.ป.) ในเนื้อหาได้กล่าวถึงความเป็นมาของการพิสูจน์ เริ่มตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 19 การพิสูจน์หลักฐานในประเทศไทย การตรวจที่เกิดเหตุ และการถ่ายภาพ การตรวจพิสูจน์เอกสารและการปลอมแปลง การตรวจพิสูจน์ทางเคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา ยาพิษ และยาเสพติดให้โทษ การตรวจหารอยลายนิ้วมือ ฝ่ามือ ฝ่าเท้า ระบบตรวจพิมพ์ลายนิ้วมืออัตโนมัติ เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน

หนังสือ “นิติเวชศาสตร์” เขียนโดยอุทัย ตีระวินนทร และคณะ (2548) ในเนื้อหาได้กล่าวถึงบทบาทและการฝึกอบรมเจ้าพนักงานตำรวจในการเก็บวัตถุพยานจากสถานที่เกิดเหตุตามหลักสากล

หนังสือ “อุศุลพิภย” เขียนโดยอิสมาแอ อาลี (2552) ได้เขียนถึงประวัติและความ เป็นมาของวิชาอุศุลพิภย ความหมายทุกม แผลงที่มา กฎเกณฑ์ทางด้านภาษาในการตีความตัวบท

กฎเกณฑ์ด้านอุศูลุฟิกฮ์ในการกำหนดบทบัญญัติ อัจญ์ติฮาด ซึ่งได้กล่าวไว้อย่างสมบูรณ์เกี่ยวกับกฎหมายอิสลาม

หนังสือ “ระบบศาลในอิสลาม” เขียนโดยเจ๊ะเหลาะ แยกพงศ์ (ม.ป.ป.) เป็นเอกสารประกอบการสอน ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กล่าวถึงความเป็นมาของศาล บทบาทของศาล เขตอำนาจ การฟ้องร้อง กระบวนการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในศาล

หนังสือ “al-Busmat al-Warathiah wa Duraha fi al-Ithbat al-Janaiy bina Qanun wa al-Shari’ah” เขียนโดยฟูอาด อับดุล มุนะอิม อะหมัด (2004) เป็นหนังสือที่กล่าวถึงลายพิมพ์พันธุกรรมกับบทบาทในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงต่ออาชญากรรมระหว่างชะรีอะฮ์และกฎหมายอาญามีการพิเคราะห์ปัญหากฎหมายของนักปราชญ์อิสลามร่วมสมัยการนำลายพิมพ์พันธุกรรมมาใช้ในการควบคุมอาชญากรในกลุ่มประเทศอาหรับ หุกมที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอิสลามต่อการใช้พันธุกรรมในการรับมือกับอาชญากรที่มีแนวคิดวัตถุนิยม กระบวนการยุติธรรมของประเทศมุสลิมบางประเทศต่อการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้และเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในโลกอาหรับและมุสลิม

หนังสือ “Introduction to Islamic law” เขียนโดยมุหัมมัดยูสุฟ มูซา (1953) อิสมาแอ อาลี (แปลและเรียบเรียง) เป็นหนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีกล่าวถึงความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายอิสลาม นิยามของคำว่า “ชะรีอะฮ์” และฟิกฮ์มัซฮับ¹² สำคัญของกฎหมายอิสลาม ระบบการปกครองในอิสลาม ปัจจุบันและอนาคตของกฎหมายอิสลาม

หนังสือ “al-Bunuk al-Taybiy al-Bashriahwa Ahkamuha al-Fighia” (ฮ.ศ. 1429) อิสมาแอล มัรหะบา เขียนถึงการรักษาทางการแพทย์ในอิสลาม หุกมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษา ธนาคารสเต็มเซลล์ ของเหลวในร่างกาย ดีเอ็นเอ (DNA) และฐานข้อมูลเกี่ยวกับดีเอ็นเอ

¹²มัซฮับ หมายถึง สำนักคิดเชิงกฎหมายอิสลาม ซึ่งมีหลักเกณฑ์และกฎเกณฑ์เฉพาะของตนเองในการวินิจฉัยบทบัญญัติต่าง ๆ ที่เป็นข้อปฏิบัติต่าง ๆ ของแต่ละมัซฮับมัซฮับที่มีชื่อเสียงและแพร่หลายเป็นที่ยอมรับได้แก่

- 1.มัซฮับหะนะฟีญ์ เจ้าของมัซฮับ คือ อิบูหะนิฟะฮ์หรือฮุรอาน บุตรซามิต บุตรชูญัย มีชีวิตอยู่ช่วงปี ฮ.ศ.80-150
- 2.มัซฮับอัลมาลีกีญ์ เจ้าของมัซฮับคือ มาลิกบุตรอนัสบุตรอบูอามิด อัลอัศบะฮียฺ มีชีวิตอยู่ช่วงปี ฮ.ศ.93-179
- 3.มัซฮับชาฟีอีญ์ เจ้าของมัซฮับคือ มุหัมมัด บุตรอิตรีสอ์ซซาฟีอีญ์ มีชีวิตอยู่ช่วงปี ฮ.ศ.150-204
- 4.มัซฮับหันบะลีญ์ เจ้าของมัซฮับคืออะหมัด อิบน์ฮันบัลท่านเกิดในกรุงแบกแดด ในวันที่ 20 เดือนเราะบิอูลเอาวัล ฮ.ศ.164 (ธันวาคม ค.ศ. 780)

1.2.4. รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังพยานหลักฐาน

ชลลดา จินตเสถียร (2553) นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ข้อยกเว้นการห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบ ตามมาตรา 266/1 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แนวคิดและทฤษฎีการรับฟังพยานหลักฐานของประเทศอังกฤษ นิวซีแลนด์ ข้อพิจารณาในการรับฟังพยานหลักฐาน

สำนักงานตรวจสถานที่เกิดเหตุ, สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ (2553) ได้ทำรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการรักษาสถานที่เกิดเหตุ องค์ความรู้ในการตรวจที่เกิดเหตุตามหลักสากล ปัญหาและอุปสรรคในการตรวจที่เกิดเหตุ

สุวิมล พิชญ์ไพบุลย์ (2551) กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศมุสลิมศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย ระบบกฎหมายอิสลาม การดำเนินคดีอาญาในประเทศมุสลิมบางประเทศ

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ (2549) กระบวนการยุติธรรมกับการจัดการกับปัญหาอาชญากรรมและความขัดแย้งทางสังคมในเขตพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ศึกษารากฐานของปัญหาอาชญากรรมและความรุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจัยทางประวัติศาสตร์การเมือง การปกครอง บทบาทองค์กรในกระบวนการยุติธรรม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีความยุติธรรมของจอห์น รอลส์ (1971)¹³ ได้กล่าวถึงหลักความเท่าเทียมกันของคนในสังคม การประนีประนอมอย่างมีหลักการกับความเสมอภาค และการกระจายความยุติธรรม เขาเห็นว่า มนุษย์เราโดยทั่วไปเป็นผู้มีเหตุผล รู้ความเหมาะสมและเข้าใจในเหตุผลได้ เราทุกคนมีจุดมุ่งหมายปลายทาง เราทุกคนอยากที่จะบรรลุความสำเร็จ เราจะมีสุขมากที่เราบรรลุความสำเร็จพร้อม ๆ กับคนอื่น ๆ ถ้าเป็นไปได้ เรายังอยากให้การบรรลุความสำเร็จของเราเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับซึ่งกันและกันอย่างไรก็ตาม ความต้องการและความปรารถนาของเราแต่ละคนมักมีความแตกต่างกัน ปัญหาคือ เราจะหาหลักการอะไร ที่เป็นที่ยอมรับของเราแต่ละคนได้

ทฤษฎีรูปแบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ศาสตราจารย์ เฮอเบิร์ต แพกเกอร์ (Herbert Packer, 1968) แนวคิดดังกล่าวเฮอเบิร์ต แพกเกอร์ ได้แยกแบบของทฤษฎีว่าด้วยการให้ความยุติธรรมทางอาญาเป็น 2 รูปแบบด้วยกันคือ ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime

¹³จอห์น บอร์ดลีย์รอลส์ (John Bordley Rawls) เกิดที่เมืองบัลติมอร์ จอห์น รอลส์ เป็นนักปรัชญาการเมืองชาวอเมริกันที่มีความสำคัญมากที่สุดในคริสต์วรรษที่ 20

Control Model) และทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย (Due Process of law Model) โดยรูปแบบทั้งสองนี้แตกต่างกันในแนวความคิดและมีความขัดแย้งกันระหว่างคุณค่าทั้งประการดังนี้

ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model)

ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม โดยมุ่งควบคุม ระวัง และปราบปรามอาชญากรรมเป็นหลักสำคัญ ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถควบคุมและปราบปรามอาชญากรรมหรือจับกุมอาชญากรมาลงโทษได้ตามกฎหมายนั้น ความสงบเรียบร้อยของสังคมย่อมได้รับผลกระทบกระเทือนหรือสูญสิ้นไป ความไม่น่าเชื่อถือและไม่เคารพกฎหมายจะมากขึ้น และเสรีภาพของประชาชนผู้สุจริตที่เคารพกฎหมายจะตกเป็นเหยื่อของอาชญากร ซึ่งวัตถุประสงค์ที่สำคัญของกระบวนการทางอาญาของรัฐนั้น จะต้องให้หลักประกันต่อสังคม โดยจะต้องมีการปรับปรุงและเพิ่มพูนประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นกระบวนการยุติธรรมที่ดีต้องมีสถิติการจับกุมผู้กระทำความผิดสูง และผู้ที่จะถูกจับกุมนั้นต้องเป็นผู้กระทำผิดจริง ต้องมีการปรับปรุงและเพิ่มพูนประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม เริ่มตั้งแต่มีการสืบสวนก่อนการจับกุม ดำเนินการจับกุม การสืบสวนภายหลังการจับกุม การเตรียมคดีเพื่อฟ้องยังศาล การพิจารณาคดี การพิพากษาลงโทษผู้กระทำผิด และการปล่อยจำเลย การดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการต้องมีความรวดเร็ว แน่นนอน และชัดเจน การค้นหาข้อเท็จจริงจะต้องดำเนินการไปตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ โดยมีผู้เรียกขั้นตอนนี้ว่ากระบวนการกลั่นกรอง (Screening Process) ถ้าผู้ต้องหาบริสุทธิ์ก็จะถูกกลั่นกรองออกไป ส่วนผู้กระทำผิดก็จะถูกดำเนินคดีอย่างรวดเร็ว ความมุ่งหมายของทฤษฎีนี้คือการค้นหาข้อเท็จจริงในคดี ต้องรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ พยายามยุติในขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมให้มากที่สุด การค้นหาข้อเท็จจริงในขั้นตอนตำรวจและขั้นตอนอัยการเพียงพอที่จะเชื่อถือว่าสามารถจะวินิจฉัยความถูกต้องของขั้นตอนได้ รูปแบบนี้จะเน้นหนักที่การควบคุมและปราบปรามอาชญากรรมอย่างเต็มที่ ส่วนเรื่องการคุ้มครองสิทธิของบุคคลนั้น ถือเป็นเรื่องรองลงไป หากประเทศใดให้ความสำคัญกับแนวคิดการควบคุมอาชญากรรมนี้ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกระบวนการพิจารณาความอาญาของประเทศนั้นจะเน้นหนักไปในทางการให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานเพื่อทำการสืบสวน สอบสวน ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมด้วยความเฉียบขาดรวดเร็ว อาจไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของบุคคลผู้บริสุทธิ์มากนัก เช่น อาจบัญญัติกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ให้อำนาจรัฐมีอำนาจในการจับกุมได้อย่างกว้างขวาง การควบคุมกระทำได้นาน ข้อดีของความรวดเร็วในทฤษฎีนี้คือการทำให้กระบวนการดำเนินคดียุติในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมได้ เจ้าพนักงานใช้ดุลพินิจโดยอิสระ ตลอดจนหนักในการรับฟังพยานหลักฐานก็สามารถรับฟังได้อย่างกว้างขวาง เป็นต้น

ทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย (Due Process of Law)

ทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย (Due Process of Law) คือ กระบวนการนิติธรรมที่ยึดหลักกฎหมายเป็นสำคัญ การใช้กฎหมายอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล ค้ำครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน หรือที่เรียกว่า “ทฤษฎีกระบวนการนิติธรรม” ยึดหลักนิติธรรมมากกว่าความคิดเรื่องการควบคุมอาชญากรรม ยึดรูปแบบของกระบวนการพิจารณาความอาญาที่คำนึงถึงคุณค่าในการค้ำครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นหลัก และต่อต้านการใช้อำนาจรัฐที่กระทำโดยมิชอบ ตรงข้ามกับรูปแบบแรกเพราะการควบคุมอาชญากรรมนั้น ยึดหลักการมีประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้ได้ผล จึงอาจเกิดการใช้อำนาจเกินขอบเขตได้และไม่เชื่อว่าความคิดในเรื่องการควบคุมอาชญากรรมนั้นจะมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการค้นหาข้อเท็จจริงซึ่งกระทำโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจและอัยการหรือฝ่ายปกครองว่าจะเชื่อถือได้เพียงใด เพราะวิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจและอัยการเป็นการดำเนินการฝ่ายเดียว อาจมีอคติ อาจจะใช้วิธีการผิดกฎหมายในการล่อลวง ชูเชิญ และการปั้นพยานหลักฐานขึ้นใหม่ได้ จึงไม่เห็นพ้องด้วย ดังนั้น หากประเทศใดให้ความสำคัญแก่นวัตกรรมในการค้ำครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกระบวนการพิจารณาความอาญาของประเทศนั้นก็เน้นหนักไปในทางการค้ำครองสิทธิเสรีภาพคนบริสุทธิ์มิให้ถูกล่วงละเมิดโดยไม่เป็นธรรมจากเจ้าพนักงานของรัฐ สิทธิส่วนตัวของบุคคลได้รับความคุ้มครอง กระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอนจะถูกจำกัดและถ่วงดุล การสืบสวน สอบสวน ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การรับฟังพยานหลักฐาน จะต้องยึดหลักกฎหมายที่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากกว่าการเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมอาชญากรรม จะเห็นได้ว่าสองแนวทฤษฎีนี้มีรูปแบบที่แตกต่างกัน คือ ถ้าหากในกระบวนการพิจารณาโดยยึดถือประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ย่อมส่งผลให้เจ้าพนักงานของรัฐมีโอกาสที่จะล่วงละเมิดสิทธิของประชาชนได้โดยง่าย เนื่องจากเจ้าพนักงานของรัฐใช้อำนาจอย่างกว้างขวางในการใช้มาตรการบังคับต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และจะต้องมีการวางหลักเกณฑ์ไม่ให้เจ้าหน้าที่รัฐใช้อำนาจเกินขอบเขต การจับกุมตรวจค้นต้องทำเป็นระบบ และเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย จะต้องถือว่าบุคคลผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้นับถือสิทธิตลอดเวลา เพื่อยับยั้งเจ้าพนักงานไม่ให้กระทำการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน แต่ถ้าหากกระบวนการพิจารณาโดยยึดถือคุณค่าของการค้ำครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญแล้ว ย่อมส่งผลให้การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมมีประสิทธิภาพลดน้อยลงได้เช่นกัน เนื่องจากอำนาจที่เจ้าพนักงานของรัฐมีอยู่อย่างจำกัด อย่างไรก็ตาม แม้ว่าแนวคิดของรูปแบบทั้งสองนี้จะอยู่คนละฝั่งตรงข้ามกัน แต่ทฤษฎีทั้งสองมีเป้าหมายตรงกัน คือมุ่งประสงค์จะรักษาความสงบเรียบร้อยและความสงบสุขของประชาชน และเท่าที่สังเกตไม่มีประเทศใดที่ปฏิบัติตามแนวความคิดแบบใดแบบหนึ่งอย่างเคร่งครัด โดยรูปแบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ใช้กันอยู่จริงมักเป็นแบบการ

ผสมระหว่างสองรูปแบบเข้าด้วยกัน ในประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) เช่น ประเทศอังกฤษ และกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) อย่างเช่น ประเทศไทยได้พยายามที่จะหาหนทางในการผสมผสานระหว่างแนวความคิดทั้งสองให้มีจุดสมดุลหรือดุลยภาพเพื่อให้ทั้งประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนดำเนินควบคู่กันกฎหมายที่ต้องรักษาความสมดุลของอำนาจรัฐ และหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้ให้ได้ (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2553 : 2)

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.3.1 เพื่อศึกษาการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในกฎหมายไทย
- 1.3.2 เพื่อศึกษาการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในกฎหมายอิสลาม
- 1.3.3 เพื่อศึกษาเชิงเปรียบเทียบการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในกฎหมายไทยกับกฎหมายอิสลาม

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.4.1 ได้ทราบความหมายของนิติวิทยาศาสตร์
- 1.4.2 ได้ทราบการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในกฎหมายไทย
- 1.4.3 ได้ทราบถึงการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในกฎหมายอิสลาม
- 1.4.4 เป็นข้อมูลทางการศึกษา ค้นคว้า แก่นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไปเพื่อนำไปบูรณาการการรับฟังพยานหลักฐานระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายอิสลาม
- 1.4.5 สามารถเพิ่มพูนทักษะในการวิจัยให้กับผู้วิจัยได้
- 1.4.6 สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ได้

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับมัชฮับทั้งสี่ โดยแยกประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 1.5.1 ศึกษากฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของฟิกฮ์
- 1.5.2 ศึกษาถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายอิสลาม
- 1.5.3 ศึกษาหุกมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสามารถปรับใช้กับนิติวิทยาศาสตร์

1.6.4.10 สัญลักษณ์ ﷻ อ่านว่า “เราะฎียัลลอฮฺอันฮุ” เป็นภาษาอาหรับซึ่งหมายถึง “ขออัลลอฮฺทรงประทานความพึงพอพระทัยแก่ท่าน” เป็นคำที่มุสลิมใช้กล่าวเพื่ออวยพรให้แก่บรรดาสาวกของท่านศาสนทูตมุฮัมมัด

1.6.4.11 สัญลักษณ์ ﷺ อ่านว่า “อะลัยฮิสสลาม” เป็นพรภาวนา ที่ชาวมุสลิมกล่าวแต่ท่านนบีอื่น ๆ นอกจากท่านศาสนทูตมุฮัมมัด ซึ่งมีความหมายว่า ขออัลลอฮฺทรงประทานความสันติสุขแก่ท่านด้วยเทอญ

1.6.4.12 เครื่องหมาย “.....” คือสัญลักษณ์ใช้กำกับคำพูดของปราชญ์ หรือนักวิชาการ/คำอ่าน ภาษาอาหรับและความหมายของอัลกุรอานและความหมายอัลหะดีษ

1.6.4.13 การปริวรรตอักษรอาหรับเป็นอักษรไทยใช้เกณฑ์ที่กำหนดโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีนิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

1.7.1 นิติวิทยาศาสตร์ หมายถึงวิชาที่ว่าด้วยการนำหลักวิทยาศาสตร์สาขาต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาทางกฎหมายและการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีความ

1.7.2 กฎหมายอิสลาม หมายถึง บทบัญญัติต่าง ๆ ทั้งที่เป็นคำสั่งให้กระทำหรือคำสั่งให้ละเว้นกระทำที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงประทานลงมาแก่มวลมนุษย์เพื่อเป็นบรรทัดฐานที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ซึ่งมีที่มาจากอัลกุรอาน อัซสุนนะฮฺ อิจมาอฺ และกียาส เป็นต้น

1.7.3 คัมภีร์อัลกุรอาน หมายถึง สาส์นของอัลลอฮฺ ﷻ ประทานลงมาแก่ท่านศาสนทูตมุฮัมมัด ซึ่งมีความมหัศจรรย์ในตัวของมันเอง

1.7.4 อัลหะดีษหรืออัซสุนนะฮฺ หมายถึง คำพูด การกระทำและการยอมรับของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เนื้อหาในอัซสุนนะฮฺเป็นการอธิบายเนื้อหาบางส่วนที่มีอยู่ในอัลกุรอานที่มีความหมายไม่ชัดเจนและเป็นการกำหนดบทบัญญัติต่าง ๆ ที่ไม่ได้ระบุในอัลกุรอาน ดังนั้นอัซสุนนะฮฺจึงถือว่าเป็นธรรมนูญลำดับที่สองรองอัลกุรอาน

1.7.5 ดีเอ็นเอ (DNA ย่อมาจากคำว่า "Deoxy Ribonucleic Acid) หมายถึง องค์ประกอบพื้นฐานทางสารพันธุกรรมในร่างกายของสิ่งมีชีวิตจะประกอบไปด้วยเนื้อเยื่อของอวัยวะต่าง ๆ อวัยวะเหล่านี้จะประกอบด้วยเซลล์เล็ก ๆ จำนวนมากมาย เซลล์ทุกเซลล์ในร่างกายจะมีองค์ประกอบคือนิวเคลียส และไซโทพลาสซึม ส่วนดี เอ็นเอ ที่ว่านี้จะอยู่ในนิวเคลียสอีกทีหนึ่งโดยฝังอยู่ในโครโมโซม และมีอยู่ในไซโทพลาสซึม ในส่วนของไมโทคอนเดรีย ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละคนไม่ซ้ำกับใคร มีโอกาสซ้ำกันประมาณ 1 ต่อพันล้านคน

1.7.6 ประมวลกฎหมายอาญา หมายถึง กฎหมายที่บัญญัติรวมเอาลักษณะความผิดต่าง ๆ และกำหนดบทลงโทษมาบัญญัติไว้ด้วย มีวัตถุประสงค์เพื่อจะรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม

1.7.7 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หมายถึง กฎหมายที่ว่าด้วยการนำตัวผู้กระทำผิดอาญามาลงโทษ

1.7.8 พยานหลักฐาน หมายถึง สิ่งที่แสดงถึงข้อเท็จจริงใดข้อเท็จจริงหนึ่งอาจพิสูจน์ความจริงต่อศาลได้ ได้แก่ พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ พยานผู้เชี่ยวชาญ

1.7.9 การรับฟังพยานหลักฐาน หมายถึง การวินิจฉัยพยานหลักฐานเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงให้ได้ความจริงและยุติธรรม

1.7.10 พยานโดยตรง หมายถึง พยานหลักฐานที่มุ่งพิสูจน์ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นประเด็นปัญหาโดยตรง

1.7.11 พยานแวดล้อมหรือพยานพหุติเหตุ หมายถึง พยานที่ไม่ระบุโดยตรงว่าข้อเท็จจริงนั้นเป็นเช่นนั้น แต่มีเหตุผลหรือพฤติการณ์เชื่อมโยงพอที่จะเชื่อได้ว่าข้อเท็จจริงควรจะเป็นเช่นนั้น

1.7.12 พยานผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง พยานบุคคลซึ่งมีความรู้เชี่ยวชาญในศาสตร์สาขาใดสาขาหนึ่ง และมาเบิกความโดยการให้ความเห็นรวมถึงการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ของเจ้าหน้าที่ที่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ตามหลักวิชาการ

1.7.13 การสืบสวน หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อทราบรายละเอียดแห่งความผิดของคดี

1.7.14 การสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามที่บัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อจะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ

1.7.15 กระบวนการยุติธรรม หมายถึง กลไกและกระบวนการ หรือขั้นตอนที่รับใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมและจัดการข้อพิพาทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของคนในสังคมเพื่อสร้างความยุติธรรมทางสังคมรวมทั้งการคุ้มครองสิทธิพลเมือง

1.7.16 พนักงานสอบสวน หมายถึง เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือตามกฎหมายอื่น ให้มีอำนาจหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งกระทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อจะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ

1.7.17 ความผิดอาญา หมายถึง การกระทำที่มีผลกระทบกระเทือนต่อสังคมหรือคนใหญ่ของประเทศและรัฐได้บัญญัติไว้ว่าการกระทำลักษณะใดในขณะนั้นว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้

1.7.18 ศาล หมายถึง ศาลสถิตยัตติธรรมตั้งแต่ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ซึ่งรับพิจารณาคดีอาญาและคดีแพ่งทั่วไป

1.7.19 คำพิพากษา หมายถึง คำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลในประเด็นแห่งคดี

1.8 วิธีดำเนินการวิจัย

1.8.1 รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เชิงพรรณนา (Descriptive Research) และเป็นการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Research) ซึ่งเป็นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายอิสลามว่าด้วยการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ยกประเด็นปัญหาจากประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งพนักงานสอบสวนของผู้วิจัยเองจึงได้นำวิธีการวิจัยเชิงสังเกต (Observational Research) เข้ามาในงานวิจัยนี้ด้วย ในส่วนของกฎหมายอิสลามผู้วิจัยศึกษาหลักเกณฑ์ของฟิกฮ์และกฎเกณฑ์โดยรวมที่เกี่ยวข้องกับการใช้นิติวิทยาศาสตร์ ตลอดจนทัศนะทั้ง 4 มัซฮับ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่สำคัญ 2 แหล่ง

1.8.1.1 เอกสารปฐมภูมิ (Primary Source) ประกอบด้วย

ก. คัมภีร์อัลกุรอาน และอัลหะดีษ อันได้แก่ อายะฮ์อัลกุรอาน อัลหะดีษที่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานในบทบัญญัติอิสลาม

ข. หนังสือเกี่ยวกับกฎหมายอิสลาม วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์การแพทย์ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมและสังคมศาสตร์

1.8.1.2 เอกสารทุติยภูมิ (Secondary Source)

ก. ตำราที่เขียนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ของฟิกฮ์ที่เกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์ ลายพิมพ์ ดีเอ็นเอ (DNA) ลายพิมพ์นิ้วมือ

ข. ตำรากฎหมายทั่วไปเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐาน การใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์ในการพิสูจน์ความจริงในศาล

ในส่วนของการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ของกฎหมายไทยศึกษาข้อมูลจากแนวคิด คำบรรยายกฎหมายจากตำรา คำพิพากษาศาลฎีกาที่วางหลักการและบรรทัดฐานในการรับฟังพยานหลักฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน

1.8.2 ศึกษาความหมายของอัลกุรอาน

วิธีศึกษา

1.8.2.1 ให้คำนิยามและความหมายทางภาษาศาสตร์และความหมายทางวิชาการฟิกฮ์

1.8.2.2 อธิบายความหมายของหุ้ยมตั้กัฟิยัและหุ้ยมวัฎิยั

1.8.3 คีักรหุ้ยมวัฎิยั

วิธัคีักรหุ้ยมวัฎิยั

1.8.3.1 แยกข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสารหุ้ยมวัฎิยัและหุ้ยมวัฎิยัแล้วหาข้อมูลให้สัมพันธ์กับหุ้ยมวัฎิยั

1.8.3.2 ค้ันหา วิเคราะห์ และรวบรวมหลักเกณฑ์ของคีักรหุ้ยมวัฎิยัที่เก้ียวข้องกับนิธัคิวิหุ้ยมวัฎิยั

1.8.4 การใ้เครื่งมือในการวิจยั

ในการวิจยันี้ผู้วิจยัทำการวิจยัโดยค้ันค้วัจากตำรหุ้ยมวัฎิยัและเอกสารที่เก้ียวข้องกับงานวิจยัเพื่อรวบรวมแนวคิธั และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในคูหุ้ยมวัฎิยัอิสลาม โดยสำรวจทัศนัะของอุลมะมาอเพื่อ้นำไปเร้ียงเร้ียงวิเคราะห์และสังเคราะห์ต่อไป

1.8.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลที่ได้มาจากตำรหุ้ยมวัฎิยัไทย แนวคิธั หลักคูหุ้ยมวัฎิยัทั่วไป แนวคัคิพิภคหุ้ยมวัฎิยั และจากการสังเกธัของผู้วิจยัเองที่ปฏิบัติหน้าที่พนั้กงานสอบสวนโดยการตั้งข้อสังเกธัในประเด้ินข้อเท้็จจริงบางคิธั และจากอัลกูรอาน อัลหะดิษ ตำรหุ้ยมวัฎิยัอิสลามและแนวคัคิพิภคหุ้ยมวัฎิยัอิสลามมาคีักรหุ้ยมวัฎิยัและวิเคราะห์เปรียบเทียบ

1.8.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและการเปรียบเทียบ

เนื่องจากงานวิจยัเร้ียงนี้เป้็นการวิจยัที่เก้ียวข้องกับทัศนัะนักคูหุ้ยมวัฎิยัอิสลาม หลักฐานบทบัญญัติอิสลามเช่น อัลกูรอาน อัลหะดิษและคิยาส เป้็นต้น ดังนั้นผู้วิจยัจะทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลโดยหลักการดังนี้

1.8.6.1 หลักการอธิบายอัลกูรอานซึ่งจะใ้หลักการอธิบายอัลกูรอานโดยอัลกูรอาน อธิบายอัลกูรอานโดยอัลหะดิษ การอธิบายอัลกูรอานโดยเคาะหะบะฮุ การอธิบายอัลกูรอาน โดยนักวิหุ้ยมวัฎิยั เป้็นต้น

1.8.4.2 หลักการอธิบายอัลหะดิษ ผู้วิจยัจะยัธหะดิษที่ถูค้อง (เคาะหะหุ้ยมวัฎิยั) และหะดิษหะสัน¹⁴ในการใ้หน้าหนัค้และค้ดสรร อยัังไรก็ตามเมื่อพบวหะดิษมีการขัดแย้งกันระหวัางหะดิษด้วยกัน ไม่ว่าจะด้านเนื้อหหะ หรือระดับหะดิษ ผู้วิจยัจะยัธเอาหะดิษที่มีระดับเหนือกว่าเสมอ

¹⁴ หะดิษหะสันคือ หะดิษที่สายรายงานของมันค้ดต้อกัน ด้วยการรายงานของคนที่ม่คุณธรรม มัค้ความจำค้ิ (แต่ม่ถึงขัันดีเย้ยม) โดยที่หะดิษบทนั้น ม่ขัดแย้งกับหะดิษบทอื่น หรือ มีเหตุผลที่ค้าหนั

1.8.4.3 หลักเกณฑ์และทฤษฎีของพิภพที่เกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์

ก. หลักว่าด้วยพฤติกรรมการต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับเจตนาหรือสอดคล้องกับกฎหมายไทยเรื่องกรรมเป็นเครื่องชี้เจตนา

ข. หลักว่าด้วยพื้นฐานของสรรพสิ่งต่าง ๆ นั้นเป็นที่อนุมติ

ค. หลักว่าด้วยจารีตประเพณี

ง. หลักว่าด้วยความยากลำบากนั้นจะนำมาซึ่งความง่ายตาย

จ. หลักว่าด้วยสิ่งอันตรายใด ๆ ไม่อาจลบด้วยสิ่งอันตรายด้วยกัน

ฉ. หลักว่าด้วยการปิดกั้นหนทางสู่พฤติกรรมต้องห้าม

ช. หลักว่าด้วยสิ่งที่ไม่อนุญาตให้ปฏิบัติก็ไม่อนุญาตให้แสวงหา

ซ. หลักว่าด้วยปัจจัยขั้นต้องการนั้นมีสภาพเหมือนปัจจัยจำเป็น

ณ. ทักษะนักนิติศาสตร์อิสลาม ที่มีความเห็นตรงกันหรือทัศนะเดียวกัน ผู้วิจัย

ถือว่าเป็นทัศนะที่ถูกต้อง ส่วนทัศนะที่มีความเห็นแย้งกัน ผู้วิจัยจะให้น้ำหนักและคัดสรรที่มีหลักฐานชัดเจนมากที่สุด

1.8.4.4 ในการเปรียบเทียบการรับฟังพยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำทฤษฎีการเปรียบเทียบของ เคอร์วิน (2003/133-163) กล่าวคือผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยนำข้อมูลที่ได้มาของ A เปรียบเทียบข้อมูลของ B มาสังเคราะห์ความเหมือนและความต่างกัน (A similarities and differences) ของข้อมูล A และ B แล้วสรุปผลการเปรียบเทียบ (Conclusions) ในการเปรียบเทียบครั้งนี้ผู้วิจัยเปรียบเทียบข้อมูลเพียงบางส่วนเท่านั้น

1.8.5 แหล่งศึกษาข้อมูลที่สำคัญ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.8.5.1 สำนักวิทยบริการจอห์น เอฟเคเนดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

1.8.5.2 ห้องสมุดวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

1.8.5.3 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฟาตอนี

1.8.5.4 เว็บไซต์ต่าง ๆ

1.8.5.5 ซีดีต่าง ๆ

1.8.5.6 แหล่งข้อมูลอื่น ๆ